

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

Štv. 28.

V Mariboru 9. julija 1868.

Tečaj II.

Naše narodne pesmi.

Poroča F. Kočevar.

Stari Grki so imeli vsako četrto leto v Olimpiji svoje panhelenske shode. Ti shodi so imeli v političnem pogledu posebno ta namen, da se je po njih zavest enotne helenske narodnosti in skupnosti pri poedinih grških narodih zmiraj budna držala. Pri teh panhelenskih shodih je rod rodu kazal v borbinih igrah, koliko zmore v obrambo helenske domovine. Po končanih telovadnih igrah so se začele duhoborne. Modrinjaki poedinih grških narodov so javno brali zbranim panhelenom, kot naj višjemu kritičnemu tribunalu, svoje umotvore v razsodbo, in tako kazali, koliko imav vsakem poedinem helenskem narodu intelektualne sile. Na tak način so panheleni skupnost svojih fizičnih in intelektualnih narodnih sil v vednej evidenciji imeli.

Če bi mi Slovani imeli slične shode, koga bi nek mi Slovenci poslali na tak shod, da bi nas pristojno zastopal? — Kar se telesne moči in gibčnosti tiče, radi tega ne bi bili v zadregi! Poslali bi tje naše Soklee in pa Ješke fante! Ali kar se tiče umotvorov, bi bili v trdem škripecu. Naše pesnike le ne bi mogli v tak čestit zbor poslati, prišli bi nazaj z bobovo slamo ovenčani. Če bi jaz smel kaj predložiti, predložil bi, da pošljemo naše narodne pesmi tje. Teh imamo v velikem izobilju in na izbor.

Moj namen je, v tej-le razpravi razkriti krasote tega biserja našega slovstva in jih posebnosti označati. Morebiti vtegnem skoz to tisti let razbiti, ki se mu nemarjanje pravi. In res, naš literarni svet za naše narodne pesmi še vse premalo mara, in to nemarjanje izvira posebno iz nepoznavanja naših narodnih pesmi. Pa kako bi jih tudi poznal, saj še zmiraj nimamo pravega izdanja narodnih pesmi. Vuk Karadžić je z izdavanjem narodnih pesmi temelj položil novi srbski pismenosti, mi pa še dan danes pogrešamo izdanja, ki bi obsegala ves zaklad naših narodnih pesmi.

Koliko važnost imajo narodne pesmi sploh za filozofijo, za psihologijo, za historijo, za mitologijo in frazeologijo, to samo memogrede omenim prepustivši vse to dotičnikom.

Izvori iz katerih sem erpil so: izdanje Koritkovo, narodne pesmi ponatisnene v Krajnskeji čbelici, izdanje St. Vrazovo, in posebno St. Vrazov rokopis. Ker sem o tem rokopisu že poprej v slov. Gospodarju poročal, naj tukaj omenim, da ga kani ilirska matica že v kratkem slovenski matici v Ljubljano poslati.

Naj prvi nabiratelj slovenskih narodnih pesmi je bi po Šafarikovem, Slovenisches und glagolitisches Schriftthum: „Dizmas a sv. Elizabetha imenovan Zakotnek (pred 1793)“. Kje njegova zbirka leži, to sam bog ve. Brž ko ne, bo kje v Ljubljani ali sploh na Krajnskem.

Če bi kak drug, n. pr. nemški narod imel našim vrstne narodne pesmi, kako bi ponosno o njih govoril! Vsaka druga tretja beseda bi bila: deutsche dichtung, deutsches wesen, germanische urpoesie, germanischer geist itd. Mi pa nehimarni primaruhe jih pustimo se v rokopisih sušiti, kakor se suše cvetlice v kakšnem moljevpolnem herbariumu! Presadimo jih požlahtnjene nazaj v narod, iz kterega smo jih vzeli.

Anastazius Grün gotovo ve in zna kaj je poezija in kaj ne. Jega to učiti bi bilo delphinum natate discere. In če on ne bi bil prave poezije v naših narodnih pesmih našel, gotovo si on ne bil trud vzel, jih na nemški jezik prevesti. On se je

sicer enkrat izjavil, da on, če se proti Slovenstvu bori, posnema svoje predde, ki so se tudi vsigdar proti barbarstvu (turštvu) borili. S svojimi prevodi slovenskih narodnih pesmi je pa slabo dokumentiral barbarstvo slovenskega naroda. In po teh prevodih A. Grūna pozna ptuji svet naše narodne pesmi bolje, nego mi domači originale! Pred nekimi leti sem sprožil v listu v Ljubljano adresovanem misel o vsotni izdaji slovenskih narodnih pesmi; pa odgovorilo se mi je: saj se še Koritkovo izdanje spoprodalo ni! — Tedaj bi mi, če bi na Ljubljanskej gospodi stalo, morali z novim izdanjem čakati do tačas, da se Koritkovo izdanje do zadnjega eksemplara spoprodaja. Koritkovo izdanje pa nikjer drugod na prodaji ni izvan v Ljubljani. O literarni vrednosti Koritkovega izdanja je St. Vraz v predgovoru svojega izdanja slovenskih narodnih pesmi palico na trikrat prelomil. V ostalem tudi ni verjetno, da bi danas naš svet po knjigi leta 1839. v boho-ričici tiskanej hlastno segnul.

Iz tega bi pa sklenol, da se cela Koritkova naklada javaljne spoprodala ne bo, in naš svet tudi voljen ni zaradi te izprodaje na novo izdanje čakati.

Naša narodna pesem pravi:

Kde Slovenska, tam se poje,
Kde Madjarka, tam se gloje,
Kde Nemkinja, hudobija,
Kde Ciganka tam tatija! —

In zares, naš svet rad poje, in odtod tolik broj naših narodnih pesmi. Slovenec vse svoje občutke, ne samo vesele, ampak tudi žalostne in otožne v pesmice zlije. Ni priložnosti, za katero ne bi imel posebne pesmice popevati. Porod, ženitev in smrt, za vsako ima svoje pesmi. Mlatiči imajo svoje, ženice svoje, terice svoje, vozniki, ki so v predželezniških časih po veliki cesti vozarili, so imeli svoje, vojaški novinci imajo svoje, koledniki svoje, o kresu, o Jurjevem in na Ivanje, pri sedminah, v branju, pri snubljenju itd. itd. se posebne priložnosti primerne pesmice pojejo. Naj več, bi djal, se popeva v naših slovenskih gorica, ob Muri in Dravi. Jaz to iz tega sodim, ker sem, kar se broja tiče, naj več pesmic iz teh pokrajin bral. Pa kaj se ne bi tam pesmice rodile! Zemlja rodovitna, ljudje so razmerno premožni, krotke čudi pa bistrega duha, pokrajine so idiličnega značaja, in glavice gorice so z žlahtno plemenito trto ovenčane.

(Dalje prihodnjč.)

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca julija.

V hiši in dvoru. Ogršica se mora obračati in mlatiti, na gnoj marljivo napeljavati ali vlivati gnojnice; zrnje se mora premetati.

V hlevu. Živalim ki teško vozijo se mora več klaje davati; na poletno jagunjenje se mora paziti, jagnjeta se ne smejo na vroče solnce spuščati.

V vrtih in sadovnjakih. Prav soknati divjaki se morajo okulirati, posebno če že imajo prav zrele oči; ru-deče in bodeče grozdjiče se mora obrezati in na speci-h očesih okulirati. Pri okuliranih drevesih se mora obvez po-pustiti.

V vinogradih. Druga kop se mora končati, rezanje se začne, plevel se mora iztrgati, trsom se morajo vrhi od-